

מטריצת אייזנהאואר לתיעדוף חלופות פדגוגיות

מהי מטריצת אייזנהאואר ומה מקורה?

המטריצה היא כלי המאפשר קביעת סדרי עדיפויות לביצוע משימות באמצעות הבחנה בין דרגת החשיבות של המשימה לבין מידת הדחיפות שלה. ההבחנה בין דחיפות המשימה לבין חשיבותה מיוחסת לנשיא ארצות הברית ה-34, דווייט ד. אייזנהאואר, שבנאום בשנת 1954 הדגיש כי לא כל מה שדחוף הוא בהכרח חשוב. בהמשך לאמירה זו פיתח סטיבן קובי, מחבר הספר- "שבעת ההרגלים של אנשים אפקטיביים במיוחד", את מודל הניהול המוכר כיום כמטריצת אייזנהאואר.

בהמשך, פותחה גרסה נוספת של המטריצה, המותאמת יותר לשדה החינוך. בגרסה זו, במקום ההבחנה בין דחיפות לחשיבות, המיקוד הוא בין השקעה להשפעה. בהשקעה הכוונה היא לאמצעים כגון: זמן, תקציב, כוח אדם. בהשפעה הכוונה היא לפעולה או המשימה הפדגוגית. זאת מתוך ההבנה שפעולות הדורשות משאבים רבים וזמן ממושך אינן בהכרח בעלות השפעה רבה, ואילו שינוי קטן וממוקד בפרקטיקה יכול לייצר השפעה ניכרת בשדה החינוך.

שימוש במטריצה בקהילות "השקפה" לתיעדוף חלופות פדגוגיות

המטריצה היא כלי שיכול לסייע לקהילה לקבוע סדרי עדיפויות ולבחור בין חלופות פדגוגיות שונות שעלו במהלך הדיון בסוגיה שנבחרה. על מחזור הלמידה, המטריצה יכולה לעזור לקהילה בשלב תכנון החלופות.

מהלך העבודה עם המטריצה

שלב 1 | בחירת חלופות

העלו חלופות לסוגייה שלכן (בשלב זה ניתן להעזר בכלי עזר להעלאת חלופות מגוונות כגון נחש הרעיונות, כלי לסיעור מוחות 5-6-3 או פריחת הלוטוס. מתוך החלופות שהעליתן, כל אחת בוחרת 3 חלופות וכותבת אותן על 3 דפי ממו.

שלב 2 | סרטוט מערכת הצירים

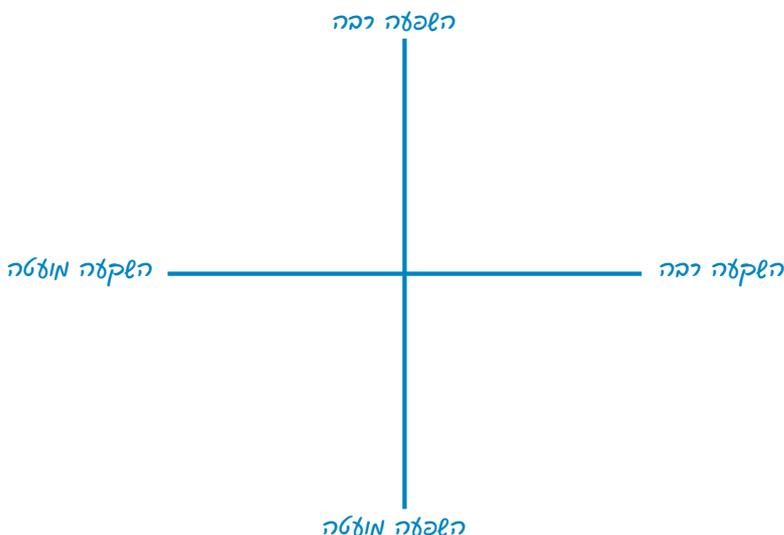
ציירו מערכת צירים:

על ציר ה-Y ציר כתבו "השפעה":

ציר זה מייצג את מידת ההשפעה (מהשפעה רבה להשפעה מועטה).

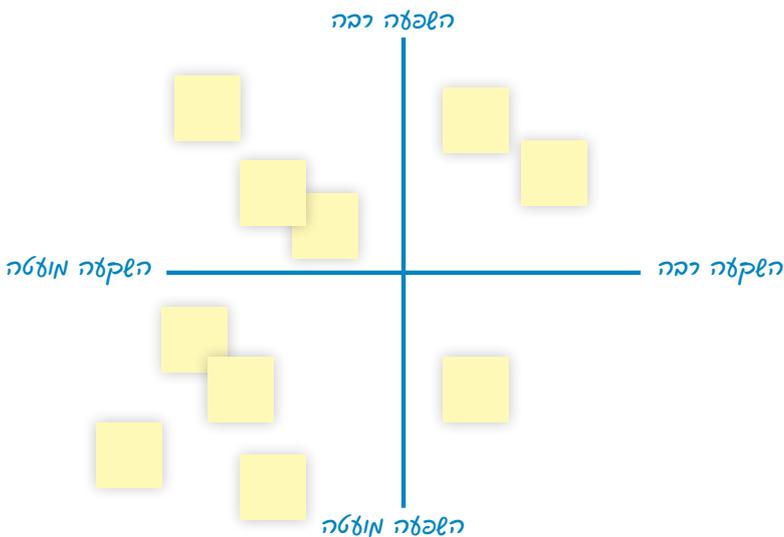
על ציר ה-X כתבו "השקעה":

ציר זה מייצג את מידת ההשקעה הנדרשת (מהשקעה רבה להשקעה מועטה).

שלב 3 | מיקום החלופות על גבי הצירים

מקמו על גבי הצירים את כלל החלופות שהצעתן בדיון, בהתאם להערכתן את רמת ההשפעה של כל חלופה ואת ההשקעה שהיא דורשת.

שלב 4 | בחירת החלופה לפעולה

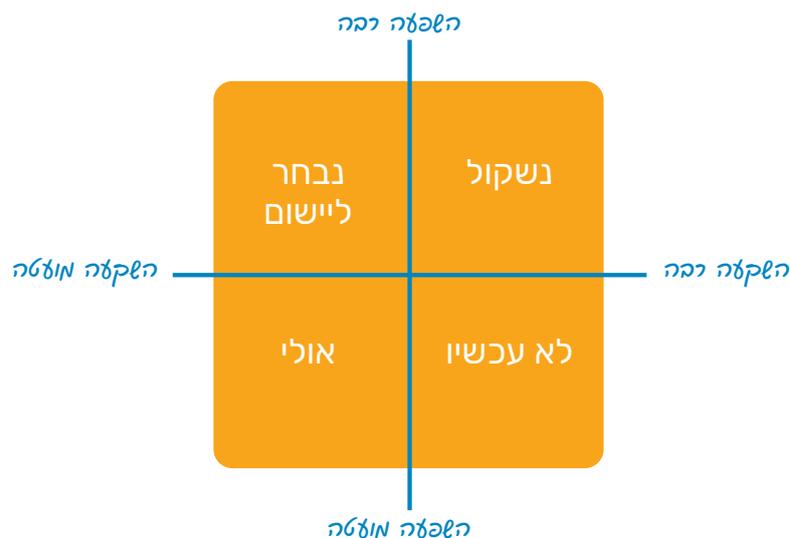
בחנו את החלופות לפי מיקומן על רבעי המטריצה:

<< השפעה רבה והשקעה מועטה – חלופות מועדפות ("נבחר ליישום"). החלופות ברבע זה, הן המועדפות ביותר, כיוון שהן בעלות השפעה גבוהה והשקעה נמוכה. מומלץ לבחור חלופה אחת או שתיים ליישום מידי.

<< השפעה רבה והשקעה רבה – חלופות חשובות אך מורכבות יותר לביצוע ("נשקול"). החלופות ברבע זה דורשות תכנון מעמיק יותר של המשאבים, הזמן או השותפים.

<< השפעה מועטה והשקעה מועטה – חלופות משניות ("אולי"). את החלופות ברבע זה מומלץ לשקול ליישם בהמשך, במידת הצורך.

<< השפעה מועטה והשקעה רבה – חלופות שכדאי לוותר עליהן ("לא עכשיו"). על החלופות ברבע זה כדאי לוותר כיוון שהן דורשות השקעה מרובה ומידת ההשפעה שלהן נמוכה.

שלב 5 | מעבר לתכנון פעולה

לאחר בחירת החלופות אותן תרצה הקהילה ליישם, הקהילה עוברת לשלב הבא: בניית תוכנית פעולה להתנסות בכיתה. התוכנית כוללת הגדרת צעדים, לוחות זמנים ודרכים לבחינת ההשפעה על הלמידה.